

Wychodzi dwa razy dziennie o godz. 12-iej w południe i o godzinie 6-tej wieczorem.

PRENUMERATA wynosi w Krakowie: miesięcznie 2 kor., kwartalnie 6 kor.; za jednorazowe zanoszenie do domu dopłaca się 40 hal., za dwurazowe 60 hal.

Na prowincji: miesięcznie kor. 2 hal. 70, kwartalnie kor. 8. W państwie Niemieckim kwartalnie kor. 20 w innych państwach: kwartalnie kor. 12, za jednorazową wysyłkę dziennie dopłaca się 60 hal. miesięcznie. Zmiana adresu: 40 hal.

# GŁOS NARODU

Dziennik założony w r. 1892 przez JOZEFĄ ROGOSZĄ.

Redaktor naczelny: Dr. Antoni Beaupre.

Osobna prenumerata na wydanie wiecz. wynosi miesięcznie w miejscu: odnośnikiem do domu 1 koronę.

Numer połudn. 19 ha wieczorny 4 hal. Listy pieniężne przekazywane prenumeratę i inseraty franco do Administracji „Głosu Narodu“. Prenumeratę oprócz upoważnionych agencji przyjmuje każdy urząd pocztowy w obrębie Monarchii i w państwie niemieckim — Reklamacyjnieopiecznawca nie p.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje kierownik tego działu p. WŁODZIMIERZ STRYCHARSKI w biurze inseratowem „Głosu Narodu“ róg ul. św. Krzyża i Mikołajskiej l. 7. Od miejsca wiersza drobnym piśmem (petit) za pierwszy raz 15 halerzy, za każdy następny raz 12 hal., skład tabelaryczny, liczbowy, od wiersza 30 hal. za pierwszy raz każdy następny 12 hal. — Nadesłane po 60 hal. od wiersza za każdy raz. — Nekrologi itd. 80 hal. Zamiejscowe ogłoszenia przyjmuje w Lwowie S. Sokolowski, Pasaż Hausmanna. w Wiedniu Haasenstein & Vogler. M. Opelik, M. Dukes, M. Schalek, E. Brunn, Kutschera & Schleri, R. Moses Friedl, w Berlinie F. E. Cos, w Budapeszcie J. Leopold, w Paryżu de Baczkowski 14 Cite de Trovise, John F. Johnes & Cie.

№ 571.

Kraków, niedziela 15 grudnia 1907 r.

ROK XV.

## KRONIKA.

### PRECZ Z TOWAREM PRUSKIM! KUPUJCIE TYLKO U CHRZEŚCIJAŃ!

Kraków 14, grudnia.

— Pan Stapiński w roli dyktatora. W ostatnim numerze „Przyjaciela ludu“, czytamy taki interesujący aforyzm; Obszarnicy przekonali się, że rządy ich na dotychczasowych podstawach skończyły się bezpowrotnie. Muszą się oprzeć o lud, czyli muszą się zgodzić na wolę ludu, jeżeli chcą utrzymać swój wpływ i znaczenie. Chłopi mają dyktować, co i jak się ma dziać, a panowie mogą być wykonawcami, jeżeli będą chłopów słuchać. Od tego naszego zadania nie możemy nigdy odstąpić. I panowie obszarnicy zaczynają to uznawać.

W obec znanych umizgów organu p. Hupki do ludowców, powyższy „ukaz“ Stapińskiego nabiera dziwnej wypukłości.

— Sprawy miejskie. Komisja wodociągowa Rady miasta na posiedzeniu odbytem wczoraj pod przewodnictwem I wiceprezydenta dra Szarskiego uchwaliła budżet wodociągowy na rok 1908. Dalej uchwaliła budowę szopy na magazyny dla zarządu a wreszcie zatwierdziła ofertę firmy E. Schneider na dostawę wodomierzy.

— Bojkot towaru pruskiego. Właściciel znanej firmy „A Havelka“ p. Franciszek Marcharski, oświadczył swym dotychczasowym dostawcom w Prusach stanowczo, że odtąd żadnego towaru pruskiego do swego handlu sprowadzać nie będzie.

— Wiec publiczny, celem obmyślenia środków ku obronie kresów, odbędzie się w Krakowie w niedzielę, 15 b. m., o godzinie 4 po południu, w sali Rady miejskiej. Pod przysłaną nam odezwą, wzywającą do najliczniejszego udziału w wiecu, podpisany jest komitet z następującymi nazwiskami:

A. Bandrowska, Hutten-Czapska, H. Filasiewicz, prezes „Macierzy śląskiej“, K. Dropiowska, I. Dymek, dr. T. Grabowski, Habichtówna, A. Klemensiewiczowa, S. T. Kolarzowska, B. Kermel ze Śląska, A. Magierowa, M. Maćkowska, M. Petelenczowa, M. Podgórska, dr. K. Jordan Rozwadowski, K. Radwanek, K. Rebenowa, M. Siedlecka, W. Sykałowa ze Śląska, dr. Tokarz, W. Tabaczyńska S. Turowski, M. Wnękowska, M. Wojnarowa, dr. Wróbel.

— W klubie pocztowym odbędzie się w niedzielę dnia 15 b. m. o godzinie 4-tej po południu nadzwyczajne walne zgromadzenie członków grupy miejscowej Związku urzędników pocztowych. Na porządek dzienny: Porządek galicyjskich urzędników pocztowych przy ostatnim awansie. Zmiana statutu. Sprawa rozdziału wkładek miesięcznych. Wniośki członków.

— Wystawa gwiazdkowa w domu tow. technicznego cieszy się stale uznaniem publiczności, czego dowodem jest znaczna frekwencja, która doszła w ubiegłą niedzielę do kilkuset osób. Sale wystawowe wypełnione okazami coraz nowszymi. Szczególnie piękne są hafty, makaty, kilimy i gobeliny. Jeden z go-

belinów, roboty znanej w Krakowie nauczycielki p-ny Maryi Mayerberg zwraca ogólną uwagę; znaczny pokup mają hafty makowskie, oraz bardzo okazale prezentującej się pracowni krakowskiej, p-ni Honkiszewskiej. W ostatnich dniach nadeszły malowania na drzewie p-ny Eliazs-Radzikowskiej, które też wnet w znacznej części znalazły nabywców. Piękne wyroby ze srebra przedstawił p. M. Jarra, koszykarskie wyroby M. Lipschitzowa i szkoła koszykarska w Tarnobrzegu.

Wreszcie należy zwrócić uwagę na przepiękne szkła z nowej huty w Jaworznie pp. Gattenmayera i Zahradnika. Właściciele wyrabiają obok szkła flaszkowego, szkło stołowe, ozdobne, barwione i rzniętym ornamentem zdobione.

— Koncert na cel dobroczynny. Komitet Pań Rad Opiekuńczych urządza koncert w dniu 16 b. m. w sali Starego Teatru i dokłada wszelkich starań by rezultat był jak najpomyślniejszy. Atrakcją wieczoru będzie niewątpliwie śpiew p. Dębickiej, która tak miłe wrażenie uczyniła przeszłorocznym swym koncertem. Fortepian firmy Steinwaya użyczyła właścicielka składu fortepianów p. Gabryelska bezinteresownie.

— Nauka szermierki udzielana będzie począwszy od przyszłego tygodnia w tutejszym Sokole. Zgłoszenia na naukę przyjmuje kancelaria Sokola“ w godzinach wieczornych.

— Uniwersytet ludowy urządza w poniedziałek, wtorek i środę 16, 17 i 18 bm. w sali Muzeum techniczno-przemysłowego, g. 8 wieczorem, trzy wykłady p. Adama Sieleckiego o Stanisławie Wyspiańskim. Wstęp 40 hal. dla członków 80 hal. Część dochodu przeznaczona na fundusz dla wystawy sztuk i kupno dzieł Wyspiańskiego dla „Muzeum narodowego.“

— Aresztowanie bandy włamywaczy. Agent policyjny p. Schimsheimer, wykrył i aresztował trzech złodziei i włamywaczy. Trójkę tę tworzą: 19-letni Michał Czernecki, 20-letni Jan Serafin i 21-letni Józef Stanowski. Prócz wielu innych włamań ciężających na ich sumieniu dokonali oni trzech kradzieży z włamaniem w ostatnich dniach listopada b. r. na Kazimierzu.

— Kronika policyjna. Wczoraj aresztowano Marię Kontorek, która wraz z swym 9-letnim synkiem chodziła po sklepach rzekomo za kupnem. W sklepie umiała tak zająć sobą sprzedających, że nie zwracano uwagi na malca. Pod czas gdy matka zagadywała sprzedających, chłopiec wsuwał się za kantor sklepowy i zręcznie z szuflady wyciągał banknoty. Tym sposobem skradł w jednym sklepie 40 koron, w innym zaś 50 koron. Prócz tego Kontorkowa wyłudziła w domach prywatnych rozmaite części garderoby. Wczoraj spotkała ona w ulicy Florjańskiej włościanina, nazwiskiem Wojciech Kucharczyk, niosącego dwie tłuste gęsi. Zaproponowała mu przeto, by się z nią udał do sklepu piekarskiego przy bramie Florjańskiej, gdzie mu dobrze za gęsi zapłaci. Chłop zaniósł gęsi do sklepu a wówczas Kontorkowa oświadczyła mu, że właściciel sklepu jest chwilowo zajęty, poleciła mu zatem przynieść no pieniądze. Wieśniak uczynił tak, skoro jednak powrócił, nie zastał już Kontorkowej, która uciekła z gęsiami. Po-

szkodowany poszedł się uzalić na policję właśnie w chwili gdy agenci policyjni udali się do mieszkania Kontorkowej dla dokonania rewizji. Kontorkowej w domu nie zastano, nadeszła jednak za chwilę niosąc aż trzy gęsi. Badana na policji przyznała się do oszustwa z gęsiami, nie wyjawiała natomiast skąd ma gęś trzecią.

W nocy aresztowano 28-letniego Franciszka Szostaka, znanego złodzieja, wielokrotnie karanego za zbrodnie kradzieży. Szostak w szynku Rosenstocka został przytrzymany, gdy ukradł butelkę wódki. Zdołał się jednak wyrwać i umknął. Zaraz w ulicy Lubicz spotkał przechodzącego z żoną Jakóba Grzedziaka, któremu z kamizelki skradł zegarek srebrny z łańcuszkiem. I tym razem przytrzymany umknął. Dogonił go atoli agent policyjny p. August, i doprowadził na inspekcje policji.

Wczoraj aresztowano Józefa Halbgebauera telegrafistę kolei północnej, który począwszy od września b. r. systematycznie kradł tak zwane „wakumy“ mosiężne od wozów kolejowych. Jedna sztuka wakuum kosztuje przeszło 17 koron. Halbgebauer, który ukradł ich 29 sztuk, tkł się w kawałki a mosiadz sprzedawał po 80 hal. za kg. na tandecie żydowi Józefowi Urbachowi. Halbgebauer do kradzieży się przyznał.

— Szykanowanie Macierzy szkolnej w K. P. Z Warszawy donoszą: Jenerał-gubernator warszawski nałożył na Macierz szkolną 3000 rb. kary za udział delegatów z Galicyi i z Poznańskiego w niedawnym zgromadzeniu ogólnem tej instytucji.

Zarząd główny Macierzy po otrzymaniu wiadomości o wymierzeniu pomienionej kary wystosował do jenerał-gubernatora podanie z wyswietleniem istotnego stanu rzeczy i z prośbą o zniesienie kary.

Podanie to jednakże pozostawiono bez skutku. Na ogólnem zgromadzeniu kół Macierzy zapadła, jak wiadomo uchwała wydawania przez Macierz czasopisma jako własnego organu, który byłby odzwierciedleniem działalności kół i okręgów.

Wskutek uchwały tej zarząd główny P. M. S. poczynił kroki o pozwolenie na to wydawnictwo. Kancelarya jenerał-gubernatora zawiadomiła obecnie zarząd główny o odmowie pozwolenia na wydawanie przez Macierz własnego organu.

— Pochodzenie Bernadottów. Zmarły król Szwecji Oskar II był czwartym królem rodziny Bernadottów. Wyniesienie rodziny tej, pochodzącej ze stanu mieszczańskiego do korony królewskiej europejskiego państwa, jest niesłychanym wypadkiem w historii nowoczesnej.

Ród Bernadottów pochodzi z Francji pół. Jan Bernadotte zmarły w r. 1760, dziadek założyciela dynastji Karola XIV był krawcem. Historia rodzinnego nazwiska Bernadottów jest następująca:

W połud. Francji, żył swego czasu człowiek nazwiskiem Bertrand. Był on niezwykle niskiego wzrostu i dlatego nadano mu przyzwisko „Bertrandotte“ (mały Bertrand) Wkrótce poczęto go zwać ogólnie „Bertrand dit Bertrandotte“ t. zn. „Bertrand zwany małym Bertrandem.“ Zwano też tak jego potomków, aż

wreszcie „dit Bertrandotte“ przekreślono na „dit Bernadotte“, a następnie „de Bernadotte.“ Jan Baptysta Juliusz Bernadotte, późniejszy marszałek, w końcu król, rozpoczął swą karierę jako zwykły żołnierz w r. 1780, a mianowicie w pułku „royal marines.“ W r. 1782 mianowany został grenadierem, zaś w r. 1785 kapralem. Stacjonowany był wówczas w małym forcie Bergnes niedaleko Dünkirchen. Tam zakochał się w flamandce Teresie Annie Hiolet, córce fryzjera. Oświadczyły przyniosły mu jednak kosa, gdyż panna Hiolet patrzyła wyżej, kochała pewnego podoficera. Zawiodła się jednak na przedmiocie swej miłości i w r. 1793 poślubiła rusznikarza 4 batalionu departamentu „Nord.“ Zmarła 13 sierpnia 1853 r. jako wdowa po tymże, a zatem w 9 lat po zgonie wzgardzonego kochanka, koronowanego króla Szwecji i Norwegji. Ten ostatni gdy jeszcze był sierżantem, kochał się w Katarzynie Lamour, córce sklepikarza. Dnia 5 sierpnia 1789 r. powiła ona córkę, którą Bernadotte adoptował, która jednakże miesiąc później umarła. Dnia 17 sierpnia tegoż roku, poślubił Bernadotte ówczesny generał dywizji Bernardynę Eugenię Désirę Clary, córkę bogatego kupca marsylskiego, późniejszą królową szwedzką. Król Karol XIV, miał starszego brata Jana. Ten otrzymał tytuł barona, brat młodszy zaś „księcia Pontecorvo“ Rodzina baronów Bernadotte żyje jeszcze dziś we Francji.

Marszałek Bernadotte zawdzięczał koronę królewską adopcji przez króla szwedzkiego Karola XIII oraz wpływom wolnomularzy, którzy za panowania Karola XIII, odgrywali w Szwecji wybitną rolę.

### Z Sali koncertowej.

Koncerty W. Burmestra i hr. Morsztynówny.

Dwie siły pierwszorzędne — wykonanie bez zarzutu — układ programów, którego bez zastrzeżeń przyjąć nie podobna. Burmester grał przedziwnie, stylowo, ułożony wybornie przez siebie, drobne cacka z 18-go i początku 19-go wieku grał pięknie piękną Sonatę Griega. Grał niepotrzebnie fryzury, ładny, lecz oklepany koncert Mendelsona i bezwartościową fantazją Wieniawskiego z Fausta.

Towarzyszył, jak zwykle, p. W. Klasen. Gdy gra, możnaby na jego plecach zawiesić napis, który widniał na plecach pewnego fortepianisty w pewnym lokalu amerykańskim: publiczność prosi o niestrzelanie do artysty; robi co może. — Panna Morsztynówna nie zawiodła pokładanego w niej zaufania. Wszystkie poprzednio wypowiedziane pochwały utrzymujemy w całej mocy. Koncert Beethovena zagrany był prześlicznie z szlachetnym spokojem z głębią uczucia w drugiej części, głębią, która u tak młodej osoby wprost zdumiewa. Koncert grany był z kadencjami wkładkami) d'Alberta i Rubinsteina. Tu zrobimy zastrzeżenie trafiające przedewszystkiem w tych dwóch wirtuozów-kompozytorów. Do dzieł genialnych nie należy przyczepiać żadnych choćby bardzo pięknych, ogonów, usiłujących się dostroić stylem do tych dzieł. Daj Boże porządnie zagrać samego Beethovena; pysznie zagrane „ogony“ — jeżeli się gra Beethovena źle — sprawy nie uratują. Na co w obraz Rembrandta wklejać late malowaną chociażby przez Sargenta? Piękny cylinder jest pięknym cylindrem; ale najpiękniejszym i chociażby po gotycku śpiczasto zakończonym, nie należy wieńczyć wężą marynackiej.

Koncert Sauera jest długi, ale za to ohydny. Arcydzieło banalności zagrane było po mistrzowsku. Czy nie szkoda tylu godzin, straconych nie tylko bezowocnie, ale ze szkoda artystki, której należy się co najmniej ostra wymówka za

wprowadzenie na estradę podobnej lichoty. Pan Sauer popiera tylko te uczennice, które grają jego utwory. Śliczny system. Talent panny Morsztynówny obejść się może bez protekcji pana Sauera i... bez łaskawych względów krakowskiej publiczności, która i na ten koncert przyjść nie raczyła. Rzecz zupełnie zrozumiała: chodzi o polkę, grającą przepysznie. Więc dusić się będziemy na koncercie źle grającego prusaka, albo w teatryku śpiewających fok i gadających kakaadu. Wszak wciąż wlecujemy, hałasujemy, odgrzamy się, solennie obiecujemy popierać to, co nasze, co na poparcie zasługuje. (Wszystko to już słyszeliśmy po Wrześni, jaki był skutek — widzimy obecnie.) Wszak czcimy — w dzień ich pogrzebu — po raz pierwszy i ostatni w naszym życiu — „wielkich, bo nam z oczu zesli“. Niechaj za życia giną z głodu, niechaj im nigdy nie będzie dana możność rzeczywistego i całkowitego wypowiedzenia się. Ale gdy umrą, niechaj się leją lzy krokodyle, niechaj rozbrzmiewają — jak na urąganie — epitety: genialny, niedościgniony, nieodżałowany! Bo my tak kochamy sztukę! Tak jej potrzebujemy! Słusznie powiedział Miriam: „u nas laurowo i ciemno“. Ale nikt na świecie — tak jak my — nie potrafi chować „nieodżałowanych“ i nikt — tak jak my — życie im zatruwać i talenty marnować. I to także sztuka nielada. Ogromnie laurowo — jeszcze więcej — ciemno.

F. Jasioński.

## Telegramy.

### UGODA W IZBIE POSŁÓW.

WIENIEN. We wczorajszej dyskusji szczegółowej nad ugodą, pos. Choc uzasadniając wniosek mniejszości, zajmował się art. 3 związku cłowo-handlowego przyczem wystąpił przeciw temu, jakoby Węgry posiadały przedstawienia o węgierskim, a państwo austriackie o niemieckim języku państwowym. Nawet przy uznaniu węg. języka państwowego, język państwowy chorwacki musiałby być we wszystkich międzynarodowych traktatach zastosowany w równej mierze, a u nas niema w ogóle postanowień co do języka państwowego. Nie jest więc dopuszczalnym i byłoby niebezpieczną nowością, gdyby język niemiecki uznano za międzynarodowy język obrotowy. Wreszcie oświadczył, że Chorwaci przez swą energiczną walkę o swą samodzielność wysunęli się na pierwsze miejsce wśród narodowości słowiańskich.

Pos. Seitz (soc.) uzasadniał swój wniosek, wzywając, by oba rządy we wszystkich kwestiach ochrony robotników porozumiały się, by przynajmniej zostały zawarte w ustawodawstwie węgierskim postanowienia odpowiednio do stanu tej kwestji w ustawodawstwie austr. o ochronie robotników.

Pos. Schachinger domaga się zarządzeń przeciw przeciążeniu Austrii zbożem węgierskim i podnosi konieczność agrarnych cel ochronnych, przyczem zarzucił soc. demokratom że niszcza stan włościański.

Następnie przemawiali posł. Bendel, Pavlazzi i Kotlar.

### RADA PRZEMYSŁOWA.

WIENIEN. Wczoraj otworzył minister handlu Dr. Fiedler plenarne posiedzenie Rady przemysłowej przemową, w której zaznaczył, że ministerstwo handlu będzie popierało dążenia, które wobec zawarcia ugody zostaną podjęte celem rozszerzenia zbytu przemysłu, zwłaszcza na zagranicznych targach. Minister wskazał na zarządzenia, celem usunięcia braku wagonów, jak również dla rozwinięcia żeglugi, a zwłaszcza służby na wybrzeżach Dal-

macji i Albanji, oraz żeglugi do Ameryki południowej. Minister zapowiedział utworzenie inspekcji żeglugi, w celu ścisłego przestrzegania traktatów okrętowych, jak również dla usunięcia wszelkich na okrętach nadużyć. Podniósł także konieczność wyekwipowania portów jak i potrzebę uzupełnienia traktatów handlowych; w pierwszym zaś rzędzie konieczność uregulowania stosunków z Serbią, Bułgarią i Czarnogorą, z którymi to państwami naprzód zawartem ma być porozumienie. Minister wskazał wreszcie na projektowane na polu wewnętrznej polityki handlowej i przemysłowej zarządzenia.

Mowę ministra przyjęto burzliwymi oklaskami.

### Z KOŁA POLSKIEGO.

WIENIEN. Na wczorajszym posiedzeniu Koła polskiego toczyła się poufna dyskusja w kwestji zwołania sejmiku dla reformy wyborczej. Koło uchwaliło, że trwa przy dawniejszej uchwale co do zwołania Sejmiku w grudniu b. r. dla uchwalenia reformy wyborczej.

### Z RADY PAŃSTWA.

WIENIEN. W Izbie posłów zgłosiło dziś interpelację poseł Wityk w sprawie traktowania austriackich a przeważnie galicyjskich robotników w Prusach i Saksonii. Interpelant zapytuje, czy rząd gotów jest bronić prawa austriackich obywateli w państwie niemieckim i z całą stanowczością od rządu sprzymierzonego państwa żądać zaprzestania przeciwdziałających się traktatom handlowym wydawań z Prus i Saksonii i zmienienia systemu niewolniczych kontraktów, które pozbawiają galicyjskich robotników w Prusach ich wolności osobistej.

(Wniosek nagły o natychmiastowe przystąpienie do obrad budżetowych zgłosił p. Chiari. Nastąpiły dalsze obrady nad ugodą.)

Zabiera głos p. Laginia, który mówi po chorwacku.

### BÓJKA NA UNIWERSYTECIE LWOWSKIM.

LWÓW. Podczas imatrykulacji na tutejszym uniwersytecie przyszło dzisiaj przed południem do bójki pomiędzy akademikami Polakami a Rusinami. Imatrykulacja słuchaczy wydziału teologicznego tak Rusinów jak i Polaków odbyło się w zupełnym spokoju. Podczas imatrykulacji słuchaczy wydziału prawa, rozpoczęli akademicy ruscy, po oświadczeniu jednego z nich, że Rusini pod żadnym warunkiem nie dopuszczają do takiej imatrykulacji, chałasować i śpiewać. Przyszło do bójki podczas której poraniono studentów po obu stronach i potłuczono lampy gazowe. Pogotowie ratunkowe opatrzyło poturbowanych. Przystęp do uniwersytetu zamknął silny oddział policji a imatrykulacja odbyła się w dalszym ciągu bez żadnej przeszkody. Na ulicy przed uniwersytetem zgromadziła się liczna grupa akademików i przechodniów. Stacja ratunkowa opatrzyła 8 akademików, w tem 5 Polaków i 3 Rusinów. Ciężko rannym jest pewien słuchacz medycyny Rusin, który ma ranę ciętą na głowie długą na 4 centymetry oraz obrażenia prawego ramienia, inni odnieśli lżejsze kontuzje.

### PRUSY I WATYKAN.

KOLONIA. Do „Koeln. Ztg.“ telegrafują z Berlina: Zaprzeczyc należy błędnym doniesieniom włoskich dzienników o rzekomych planach nowego ambasadora pruskiego przy Watykanie Muehlwertha. Mühlwert zna papieską kurję i wie, że ona nigdy nie zajmowała wprost nieprzyjaznego stanowiska wobec Polaków. Gdyby się znalazł kandydat na arcybiskupstwo poznańskie, to oczekiwać należy przyjaznego porozumienia między papieżem a państwem. Na razie rząd pruski nie ma powodu, aby przyspieszać usunięcie interregnum.

# KOSMOS

Znakomite  
hygieniczne

# Tutki do papierosów

poleca fabryka

# ST. WOŁOSZYŃSKIEGO

Kraków, Krupnicza 21.

DO NABYCIA W TRAFIKACH I HANDLACH.